

Tekenen in de Tijd 159

7-13 augustus 2022

Zondag 7 augustus vierden we in het Huis van Dominicus het Dominicusfeest. Erik Borgman zet bij deze gelegenheid uiteen hoe het Huis van Dominicus in het spoor van zijn patroon verder wil gaan: door te bouwen aan de kerk van de toekomst met iedereen die daaraan wil bijdragen.

Zijn feest is eigenlijk op 8 augustus, maar zondag 7 augustus vierden wij in het Huis van Dominicus onze patroon, Sint-Dominicus. Pater Jozef Essing benadrukte in zijn verkondiging in de eucharistieviering Dominicus' openheid voor wat er aan de hand was en zijn open oor voor wat God via de omstandigheden van hem vroeg. Hij had niet een duidelijk plan voor ogen bij het stichten van de dominicanenorde, om vervolgens de werkelijkheid zo nauw mogelijk te laten aansluiten bij zijn plannen. Hij probeerde met zijn plannen andersom in te spelen op wat er in de werkelijkheid om hem heen bezig was te gebeuren. Hierbij richtte hij zich vooral op de prediking van Gods genade: God heeft zich uit liefde met de wereld verbonden, tot en met het lijden en de dood, om ons in alles nabij te zijn. Het is dit geheim dat moet worden verkondigd, niet de plicht tot gehoorzaamheid aan wetten en regels.

In het Huis van Dominicus proberen wij bij deze overtuiging aan te sluiten. Wij zien dat allerlei vormen van kerkzijn niet meer functioneren. Mensen haken af en er komen geen nieuwe mensen bij. Dit betekent niet dat we krampachtig zoeken naar wat direct aanspreekt, maar wel dat er nieuwe initiatieven nodig zijn die aansluiten bij hetgeen hedendaagse mensen in hun leven en in hun reflecties erover tegenkomen. Een van de manieren waarop wij dit vanuit het Huis van Dominicus doen, is dat wij initiatieven op dit gebied proberen te ondersteunen en bij elkaar te brengen.

Sinds enkele jaren loopt bij Porticus, een internationale filantropische organisatie met katholieke achtergrond, het project *Space for Grace*. Initiatieven om op een vernieuwende manier kerkelijk present te zijn kunnen binnen dit project een jaar lang subsidie krijgen en worden gedurende dit jaar geholpen in het versterken van de eigen organisatie. Veel van deze initiatieven hebben echter daarna ook nog behoefte aan onderlinge steun en wij onderzoeken vanuit het Huis van Dominicus hoe deze ondersteuning goed vorm kan krijgen. Hoe kunnen de initiatieven elkaar leren kennen en vooruit helpen? En vooral, hoe kunnen zij gaan inzien dat zij niet een verzameling losse activiteiten zijn, maar belangrijke bouwstenen van de kerk van de toekomst? Wat heeft dat voor consequenties?

Daarmee geven we tevens vorm aan een andere dominicaanse karaktertrek. Vorig jaar was het 800 jaar geleden dat Dominicus stierf. Bij deze gelegenheid schreef paus Franciscus de algemeen overste van de dominicanenorde – wij spreken in dominicaanse kring van de Magister – een brief. In deze brief aan Gerard Timoner wees de paus erop dat de dominicanen zowel paters en broeders hebben, priesters en niet-priesters, als contemplatieve en actieve zusters. De dominicanenorde kent bovendien leken die in de wereld leven en een eigen jongerenbeweging, de *Dominican Youth Movement*. Daarmee is zij als het ware de hele kerk op beperkte schaal. Bovendien, zo signaleerde de paus, bestuurt de orde zichzelf op een wat hij noemde synodale manier. Op alle niveaus – op het niveau van huizen en kloosters, op het niveau van provincies en op wereldwijd niveau – en binnen alle geledingen wordt steeds opnieuw overlegd over wat hier en nu gebeurt en gebeuren moet, en wat God daarom van ons vraagt met het oog op de dominicaanse zending, de

verkondiging van het evangelie. Dit staat de paus voor de hele kerk voor ogen in het zogenoemde synodale proces dat vorige jaar begonnen is en duurt tot de bisschoppenconferentie van oktober 2023. De bedoeling is dat op alle niveaus van de kerk wordt nagedacht en beraadslaagd over de toekomst van de kerk en daarnaar wordt gehandeld.

Wij hebben dus een orde die eraan gewend is te doen wat de paus met het synodale proces voor ogen staat: een kerk vormen die op alle niveaus gedragen wordt door iedereen die ertoe behoort en zich steeds weer richt op de verkondiging van het evangelie van Gods genade voor vandaag. Wij vinden dat u verplicht en wij willen naar vermogen het synodale proces ondersteunen en stimuleren. Hierbij gaat het er niet zozeer om dat iedereen het recht heeft om over alles zijn mening te geven. Het gaat erom dat we met het oog op de toekomst alle stemmen en alle daarin verwoorde inzichten nodig hebben. Alleen dan ontdekken we wat we moeten en kunnen doen om kerk te zijn en vinden we manieren om dat ook inderdaad te doen. **Bij gelegenheid van het Dominicusfeest wil ik dan ook iedereen die dit leest oproepen om wanneer zij of hij een brandende vraag ziet, een goed idee heeft of een aanstekelijk initiatief kent, dat aan ons te laten weten.** We kunnen niet beloven dat alles ook zal worden opgepakt, maar het is allereerst nodig dat wij zoveel als in ons vermogen ligt proberen te horen wat de Geest ons te zeggen heeft. Alleen dan kunnen wij de kerk van de toekomst opbouwen.

Voor onze bijdrage aan het opbouwen van de kerk zijn ook volop concrete plannen en ideeën. Deze zullen naar u toekomen, via deze website of langs andere wegen. Daarbij is het belangrijk dat wij ons blijven realiseren dat wij niet bezig zijn om restjes kerk te redden of met veel moeite overeind te houden. Wij bouwen aan de kerk van de toekomst, ook al voelt onze situatie soms eerder als afbraak. Door te doen wat in het licht van het evangelie nodig blijkt, bouwen wij de kerk die bij deze tijd hoort. Dat zal een heel andere kerk zijn dan die wij in het verleden kenden, maar ze zal laten zien dat wij leven van Gods betrokkenheid en in de ruimte die Hij ons geeft.

Er wordt gezegd dat Dominicus altijd over of tot deze Gods sprak en alles wat hij deed getuigde van zijn verbondenheid met deze God. Daar streven wij als Huis van Dominicus ook naar en wij hebben daarvoor de steun nodig van iedereen zoals zij of hij die te geven heeft.

Erik Borgman, lekenDominicaan
voorzitter van de programmaraad van het Huis van Dominicus

Dit is een bewerkte versie van het toespraakje dat Erik Borgman op 7 augustus hield na afloop van de eucharistieviering in de tuin van het Huis van Dominicus. De Nederlandse vertaling van de brief van de paus aan de algemeen overste van de dominicanenorde bij gelegenheid van de 800ste sterfdag van Dominicus, is hier te vinden: <https://dominicanen.nl/wp-content/uploads/2021/05/brief-paus-Franciscus-aan-de-Magister1.pdf>.